

ความสำคัญของปัญหา

การนำเสนอเนื้อหาทางโทรทัศน์ มีคุณลักษณะที่ได้เปรียบสื่ออื่นๆ เนื่องจากโทรทัศน์สามารถสื่อความได้ทั้งภาพ และเสียง ซึ่งนอกจากจะเป็นจุดดึงดูดความสนใจของผู้รับสารได้มากกว่าวิทยุ และหนังสือพิมพ์แล้ว ยังสามารถสร้างความเข้าใจ และความรู้สึกใกล้ชิดกับเหตุการณ์ให้กับผู้รับสาร เนื่องจากสื่อโทรทัศน์มีลักษณะเด่น ดังที่พรทิพย์ วรกิจโกศาทร (2529: 576) กล่าวไว้ดังนี้

1. สามารถดึงดูดความสนใจ ให้ภาพ แสงสี และเสียง เหมือนเหตุการณ์จริง ได้มากกว่าสื่อมวลชนอื่น
2. สามารถเข้าถึงประชาชนได้เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่มีค่าที่สุด (prime time) คือ ระหว่างเวลา 19.30 - 21.30 น. ซึ่งเป็นเวลาของการเสนอข่าวประจำวัน
3. การมีภาพที่เสมือนจริง จึงทำให้ประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจที่ชัดเจน และยังสามารถสร้างความรู้สึก และพฤติกรรมที่ต้องการเป็นอย่างดี
4. เสนอข่าวสารได้รวดเร็ว หรือแม้จะถ่ายทอดเหตุการณ์จริง ในเวลาเดียวกันก็สามารถทำได้
5. สามารถพลิกแพลงการเสนอข่าวให้น่าสนใจ และสร้างความน่าเชื่อถือ หรือสร้างความทรงจำ หรือโน้มน้าวใจได้เป็นอย่างดี

จากลักษณะเฉพาะตัวของสื่อโทรทัศน์ข้างต้นนี้ จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่เหตุการณ์ที่นำเสนอทางโทรทัศน์จะส่งผลต่อจิตใจผู้รับสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากเหตุการณ์ที่ปรากฏทางจอโทรทัศน์ เป็นเหตุการณ์ที่แสดงออกซึ่งความรุนแรง ย่อมเกิดผลต่อจิตใจของผู้รับสารไม่มากนักน้อย แล้วแต่ว่าผู้รับสารแต่ละคน มีภูมิหลัง ทศนคติ ความเชื่อส่วนตัว

ที่จะรับและตีความเหตุการณ์ที่ปรากฏนั้นๆ แตกต่างกันออกไป และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากผู้รับสารเป็นเด็ก หรือเยาวชนที่ยังด้อยประสบการณ์ และยังมีวิจารณญาณไม่เพียงพอ เมื่อบริโภคสารที่มีความรุนแรงเป็นประจำ ย่อมจะเกิดผลกระทบต่อความรู้สึกนึกคิดเป็นแน่ ดังจะเห็นได้จาก ผลการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ต่อผู้ชม พบว่ามีผลสรุปเหมือนกัน ดังนี้ (สมบัติ จันทรวงศ์ , ดร. 2525: 51-52)

1. ความรู้สึกชินชาต่อการให้ความรุนแรงในชีวิตจริง เมื่อดูรายการบันเทิงทางโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาความรุนแรงแล้ว ผู้ชมในวัยเด็กจะมีความรู้สึกที่ชินชาต่อการให้ความรุนแรง ทั้งนี้ เพราะว่าความรุนแรงที่ปรากฏทางโทรทัศน์นั้น ส่วนใหญ่แล้วมักเป็นความตายที่รวดเร็วและฉับพลัน ปกติแล้ว การบันเทิงทางโทรทัศน์ จะไม่แสดงให้เห็นความเจ็บปวดก่อนการตายมากนัก ไม่มีการแสดงให้เห็นความยุ่งยากลำบาก ตลอดจนความทุกข์ทรมานอย่างอื่นที่เกิดขึ้นในชีวิตบุคคล หรือของลูกเมียญาติพี่น้องผู้ตาย หรือหากจะมีก็เป็นการเน้นถึงความคิดที่ต้องการแก้แค้น ล้างผลาญชีวิตผู้ต้องรับผิดชอบ เป็นการสร้างเสริมความรุนแรงต่อไปอีก ความตายที่ปรากฏในจอโทรทัศน์จึงไม่ได้เป็นความตายที่แท้จริง สำหรับการได้รับบาดเจ็บที่ไม่ทำให้ตายนั้น ก็มักถูกทำให้เป็นเรื่องที่ไม่มีความสำคัญอะไรไป ดังจะเห็นได้ว่า ตัวเอกหรือตัวละครประจำภาพยนตร์ชุดนั้นอาจถูกยิงหรือถูกแทง หรือถูกตีศีรษะจนสลบ แต่ในเมื่อตัวละครเอกตายไม่ได้ ฉากต่อไปที่ผู้ชมจะได้เห็น คือจากตัวละครผู้ถูกทำร้ายนอนอย่างสบายในโรงพยาบาล (หรือฟื้นขึ้นมาเอง และหายเป็นปกติได้ในอีกไม่ถึงหนึ่งนาทีต่อมา และนี่คือสิ่งที่อาจพบเห็นได้อย่างเป็นประจำทุกสัปดาห์ ผลของความเข้าใจผิดอย่างร้ายแรงในเรื่องนี้ประการหนึ่งได้แก่ การที่ผู้ชมโทรทัศน์ส่วนใหญ่พากันเข้าใจว่า การใช้วัตถุหนักๆ ตีที่ท้ายทอยของบุคคลนั้นอย่างแรงเพียงแต่จะทำให้คนที่ถูกตีสิ้นสติไปชั่วขณะเท่านั้น และโดยจะไม่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บที่รุนแรงหรือสาหัสแต่อย่างใด แต่รายงานของแพทย์กล่าวว่า ในชีวิตจริงแล้วการถูกตีที่ศีรษะด้วยด้ามปืนพก หรือขาเก้าอี้ที่มีปรากฏในจอโทรทัศน์นั้นก่อให้เกิดการบาดเจ็บสาหัส และแม้เมื่อพยาบาลรักษาจนหายดีแล้ว ก็ยังมีอาการแทรกซ้อนทางประสาทและทางจิตอื่นๆ อีกด้วย

เจอร์รี่ โคชินสกี นักเขียนชาวอเมริกันผู้มีชื่อเสียง เล่าถึงการทดลองที่
 ที่ให้เห็นถึงอิทธิพลของความรุนแรงในจอโทรทัศน์ไว้อย่างน่าสนใจว่า สมัยที่ยังเป็นครูสอน
 หนังสืออยู่นั้น เขาได้จัดให้เด็กที่มีอายุระหว่าง 7-10 ปี เข้าฟัง เขาเล่าเรื่องห้องเรียน
 ห้องใหม่ ภายในห้องมีเครื่องรับโทรทัศน์วงจรถูกปิดอยู่ด้วย เพราะฉะนั้นเด็กๆจึงอาจเลือก
 ดูตัวจริงของเขาหรือดูจากจอโทรทัศน์ก็ได้ และเมื่อเวลานัดหมายมาถึง ก็มีชายคนหนึ่ง
 เข้าไปในห้องและเริ่มถกเถียงกับโคชินสกีอย่างรุนแรง แล้วติดตามด้วยการผลักดันชกต่อย
 พร้อมๆกันนั่นเอง ที่กล้องโทรทัศน์ที่ซ่อนอยู่อีกเครื่อง ก็เริ่มจับภาพปฏิกิริยาของเด็กๆ
 ปรากฏว่าไม่มีเด็กสักคนเดี๋ยวในห้องเรียนที่ส่งเสียงแสดงความตกใจหรือห้ามปราม และมี
 เด็กเพียงไม่กี่คนที่ดูของจริงที่เกิดขึ้น เด็กส่วนใหญ่ดูสิ่งที่เกิดขึ้นทางจอโทรทัศน์กันตาเหม็ง
 เมื่อสัมภาษณ์เด็กๆหลังจากนั้น คำตอบที่ผู้ทดสอบสรุปได้ คือ กล้องถ่ายรูป
 โทรทัศน์สามารถจับภาพของโคชินสกีขณะกำลังถูกชกได้อย่างใกล้ชิด ภาพแสดงความ
 หวาดกลัว ทำให้เด็กๆรู้สึกว่า เห็นของจริงทุกอย่างโดยที่ตนเองไม่รู้สึกหวาดกลัว และ
 รู้สึกปลอดภัยจากความรับผิดชอบทั้งปวง เด็กบางคนกล่าวว่า "คุณสามารถเห็นทุกอย่างได้ใน
 จอนั้น มันดีจริงๆเลย ไอ้เครื่องนี่นะ ราคาเท่าไรนะ"

2. การเพาะนิสัยความรุนแรง การชมรายการบันเทิงทางโทรทัศน์ที่มีความ
 รุนแรงซ้ำแล้วซ้ำเล่าอีกนั้น นอกจากจะส่งผลให้เกิดความรู้สึกไม่ยินดีในร้ายต่อความทารุณ
 โหดร้ายและการใช้กำลังแล้ว ยังค่อยๆลดอารมณ์ห่วงใยต่อความรุนแรงของผู้ชมลงไป
 และทำให้เกิดความรู้สึกว่า พฤติกรรมที่รุนแรงนั้นเป็นสิ่งปกติ และเหมาะสมในบาง
 สถานการณ์ด้วย ในเรื่องนี้ได้มีการวิจัยมากมาย และบทสรุปที่น่าสนใจจากงานวิจัยใน
 เรื่องนี้ มีดังนี้ คือ

- เด็กมักเลียนแบบสิ่งที่ตนเห็นในจอโทรทัศน์มากกว่าที่จะเชื่อฟังบุคคลจริงๆ
- เด็กๆที่ได้เห็นความรุนแรงในรายการโทรทัศน์ จะเรียนรู้พฤติกรรมดังกล่าว
 และจดจำได้นานนับเป็นเดือนๆ หลังจากดูรายการนั้นผ่านไปแล้ว และแม้ว่า
 จะไม่มีการดูซ้ำอีกเลย
- แม้เด็กจะมีชีวิตครอบครัวที่ดี คือ มีพร้อมทั้งพ่อแม่ที่รักลูก และมีแบบอย่างที่ดี
 ของผู้ที่ไม่นิยมความรุนแรง ก็ไม่ได้เป็นหลักประกันว่า เด็กๆจะปลอดภัยจาก

ผลของความรุนแรงที่ปรากฏในจอโทรทัศน์

- ความรุนแรงที่ปรากฏในจอโทรทัศน์ สามารถส่งผลด้านทัศนคติ และแบบพฤติกรรมอันยาวนานแก่ผู้ชม และการที่เด็กๆดูโทรทัศน์มากในวัยเด็ก จะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับพฤติกรรมที่รุนแรงหลังจากที่เด็กจบการศึกษาชั้นมัธยมไปแล้ว
- เด็กๆมักเลียนแบบในการใช้ความรุนแรงที่ได้เห็นในจอทีวีในการเล่น แม้ว่าจะมีโอกาสเลือกเล่นของเล่นอย่างอื่นที่ไม่ใช่ของเล่นประเภทที่ใช้ความรุนแรง
- การดูภาพยนตร์การ์ตูนที่มีความรุนแรงทางโทรทัศน์เพียงครั้งเดียวจะเพิ่มความรุนแรงในการเล่นของเด็กอย่างทันตาเห็น คือ ภายในไม่กี่นาทีหลังจากที่ได้ดูรายการจบ
- ความรุนแรงที่แสดงในจอโทรทัศน์อาจทำให้เด็กบางคน มีความรุนแรงเพิ่มขึ้น เป็นสองเท่าของความรู้สึกเดิมที่มี ก่อนจะดูรายการนั้นๆ

3. การยึดเอาการใช้ความรุนแรงเป็นวิธีการแก้ปัญหา ผลกระทบที่สำคัญยิ่งของรายการบันเทิงทางโทรทัศน์ที่มีแต่ความรุนแรงต่อความคิดเด็กๆ อีกประการหนึ่ง ก็คือ การทำให้เด็กเกิดความรู้สึกว่า ความรุนแรงเป็นวิธีการแก้ปัญหาที่ปกติและเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป กล่าวคือ เด็กๆจะรู้สึกว่า การใช้กำลังชกต่อย ตบ ตี ยิง แทง ฟัน กันนั้นเป็นวิธีการที่ได้ผลดีกว่าวิธีอื่นๆ ซึ่งต้องใช้เวลามากกว่า เช่น การพูดจากันด้วยเหตุผล หรือการพยายามเข้าใจซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ก็เพราะว่าสิ่งที่เด็กๆได้พบเห็นในรายการบันเทิงทางโทรทัศน์อยู่เป็นประจำ คือ การใช้ความรุนแรงของทุกฝ่าย ทั้งฝ่ายพระเอกและฝ่ายผู้ร้าย และการใช้ความรุนแรงที่ประสบความสำเร็จ ย่อมเป็นบทเรียนที่มีประสิทธิภาพยิ่งกว่าบทเรียนอื่นใดทั้งหมด ยิ่งไปกว่านั้น เด็กส่วนมากมักจะดูรายการโทรทัศน์พร้อมกับพ่อแม่ผู้ปกครอง เพราะฉะนั้น สภาพแวดล้อมที่เป็นปกติภายในบ้านนี้เอง ที่มีส่วนช่วยให้เด็กมีความรู้สึกเชื่อมั่นมากยิ่งขึ้นว่า ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในจอโทรทัศน์นั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือกล่าวอีกในหนึ่ง คือ เครื่องรับโทรทัศน์ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของสภาพแวดล้อมปกติที่เด็กเคยชินไปเสียแล้ว และตัวละครในโทรทัศน์ ก็คือ สมาชิกส่วนหนึ่งในครอบครัว การขาดเครื่องรับโทรทัศน์ไปต่างหาก ที่จะทำให้เด็กรู้สึกว่ สภาพแวดล้อมปกติของตนนั้น

ได้ขาดอะไรไปบางอย่าง ผลลัพธ์ก็คือเด็กที่ดูรายการโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาความรุนแรงมาก ก็เชื่อในความชอบธรรมของการใช้กำลังความรุนแรง เพื่อแก้ปัญหา และตนเองก็พร้อมที่จะใช้วิธีการดังกล่าวเมื่อประสบปัญหายุ่งยากในชีวิตจริง

อย่างไรก็ตาม มีกรณีตัวอย่างในสหรัฐอเมริกา เกี่ยวกับการนำเสนอเนื้อหาความรุนแรงในรายการโทรทัศน์ กล่าวคือ ความรุนแรงนั้น ปรากฏทั้งในรายการบันเทิงประเภทภาพยนตร์ชุด และภาพยนตร์เรื่องยาว หรือแม้แต่รายการข่าว ภาพและเรื่องราวเหล่านั้นมีทั้งการชกต่อย ยิง แทะ เห็นเลือด เห็นศพ โดยเฉพาะการเสนอข่าวสงครามเวียดนามในขณะนั้น มีผู้ชมรายการประเภทนี้จำนวนมาก อัตราการรับชมก็สูง ค่าโฆษณาที่แพงลิบลิ่ว แต่ก็ยังมีกลุ่มสังคมบางกลุ่ม เช่นสมาคมผู้ปกครองและครู กลุ่มผู้นำทางศาสนา สมาคมนายแพทย์ ทำการรณรงค์ต่อต้าน จนกระทั่งรัฐบาลกลางได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นมา 2 ชุด คือ คณะกรรมาธิการแห่งชาติว่าด้วย การค้นคว้าหาสาเหตุและป้องกันความรุนแรง (National Commission on the causes and prevention of Violence) และ คณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิชาการเพื่อการแก้ไขพฤติกรรมทางสังคม อันเป็นผลเนื่องมาจากรายการวิทยุโทรทัศน์ (Surgeon General's Scientific Advisory Committee on Television and Social Behavior) เข้าทำการศึกษาข้อมูล และผลการสำรวจผู้ชม พบว่า ผู้ชมรายการวิทยุและโทรทัศน์ มีความชอบ และนิยมรายการประเภทที่มีความรุนแรงแฝงอยู่ในชั้นเรื่อยๆ เช่น ภาพยนตร์สืบสวน สอบสวน ข่าวจากเวียดนาม ข่าวการปล้นธนาคาร ลักพาเรือค้าใต้ หรือแม้แต่ภาพข่าวประธานาธิบดีจอห์น เอฟ. เคนเนดี (John F. Kennedy) ถูกยิงตายที่เมืองดัลลัส รัฐเท็กซัส

จะเห็นว่าเนื้อหาความรุนแรงในสื่อมวลชนส่งผลกระทบต่อให้กับผู้รับสารเป็นอันมาก โดยเฉพาะกรณีที่เป็นเด็กจะถูกหลอหลอมให้เคยชินกับสภาพความรุนแรง เนื่องจากเป็นที่ตระหนักกันดีว่า ปัจจุบันสื่อมวลชนเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการดำรงชีวิตของมวลมนุษย์ (สยามรัฐ , 18 ตุลาคม 2532) ดังนั้นหากผู้รับสารได้รับสารที่มีเนื้อหาความรุนแรงแฝงอยู่เป็นประจำย่อมเกิดผลทางลบได้

เมื่อปี ค.ศ. 1982 ได้มีการศึกษาวิจัย การใช้ประโยชน์จากการเสนอข่าวการก่อกบฏ เพื่อสร้างความตื่นตระหนกในสังคม อันเป็นจุดที่เรียกร้องความสนใจของประชาชน

ให้มีต่อการชมข่าวโทรทัศน์ (News media Uses of Insurgent Terrorism) ดังปรากฏในหนังสือ Violence as Communication โดย Alex P. Schmind และ Janny de Graaf

จากการศึกษาดังกล่าวนี้ มีการแสดงให้เห็นถึง มุมเหตุจริงใจที่ทำให้สื่อมวลชนนำเสนอข่าวสารที่มีเนื้อหาความรุนแรงกล่าวคือ ตามทฤษฎีแล้ว สื่อมวลชนจะมีภาพพจน์ในการเสนอข่าวที่แน่นอนสำหรับผู้บริโภคที่ไม่อาจมีส่วนร่วมในเหตุการณ์นั้นโดยตรงไปตรงมาสื่อมวลชนจะทำหน้าที่เป็น "กระຈก" ที่สะท้อนความจริงโดยปราศจากการบิดเบือน แต่ก็เกินไปตามที่เราทราบดีกันอยู่แล้วว่าสื่อมวลชนไม่สามารถเสนอข่าวทุกชิ้นที่ได้รับสู่สายตาประชาชนได้ จะต้องผ่านกระบวนการกลั่นกรองจาก Gatekeepers ในแต่ละสถาบันนั้น อย่างไรก็ตาม สื่อมวลชนก็ยังคงเป็น "กระຈก" ที่อาจเปลี่ยนแปลงสังคมได้ เช่น การเปลี่ยนแปลงของจำนวนคดีอาชญากรรม จาก จำนวนข่าวอาชญากรรมที่เสนอในสื่อมวลชน เป็นต้น

สาเหตุหลัก 6 ประการที่ข่าวตะวันตกนำเสนอเรื่องความรุนแรง และ สร้างความตื่นตระหนกในสื่อมวลชน

1. เหตุผลทางการค้า : ข่าวอาชญากรรมจะเป็นข่าวที่ทำให้หนังสือพิมพ์ขายดีพอ ๆ กับข่าวการชุมนุมทางการเมือง (ดังได้กล่าวแล้วข้างต้น)
2. ความสนใจของประชาชน : ประชาชนต้องการทราบถึงภัยอันตรายที่เกิดขึ้นตามท้องถนน เพื่อคนจะได้เตรียมการป้องกันระวังตัวไว้ก่อน
3. ผู้รับสารอาศัยสื่อมวลชนเป็นตัวทดแทนประสบการณ์ที่เขาขาดหายไป : โดยเฉพาะกลุ่มคนในสังคมอุตสาหกรรมที่มีกิจวัตรประจำวัน คือ การทำงาน - เปลี่ยนเวร - นอนพักผ่อน ทำให้ชีวิตเขาขาดการผจญภัยที่น่าตื่นเต้น

Denis McQuail ได้ทำการสังเกต พบว่า "ข่าว มีบทบาทแฝงทำให้คนเสด็จ" เป็นการแสดงละครเร้าอารมณ์เกี่ยวกับเนื้อหาความโศกร้ายของประชาชน

Frederick J. Eacker นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน สรุปว่า "ความตื่นตระหนก (Terrorism) ได้กลายมาเป็นรูปแบบความบันเทิงของมวลชนไปแล้ว"

ระหว่างเหตุการณ์ Hanafi ใน Washington ผู้อำนวยบริการจากสถานีโทรทัศน์แห่งหนึ่งเรียกผู้ผลิตข่าวเข้าพบ เนื่องจาก ข่าวของสถานีเปลี่ยนไปจากข่าวเหตุการณ์การชุมนุมทางการเมือง แล้วกล่าวว่า "ผู้ชมกำลังจะทิ้งเราไป เพียงคุณเปลี่ยนเรื่องข่าวไป 1 นาที ผู้ชมก็จะผลະจากคุณไป"

4. ความสนใจในความรุนแรงจากสื่อมวลชนที่แตกต่างกันของผู้รับสาร

4.1 เมื่อบุคคลรู้สึกว่าคุณดื้อ และ ไร้อำนาจในชั้นชั้นทางสังคม ทำให้อยากกระทำการใด ๆ ก็ได้เพื่อเป็นการท้าทายรัฐ ไม่ว่าจะการกระทำนั้นจะผิด หรือ หยาบเข้าเพียงใด จึงหันไปนิยมชมชอบข่าวเกี่ยวกับการก่อกบฏ และ ชื่นชมคนร้ายที่กระทำการจู่โจมได้สำเร็จ ว่าเป็น วีรบุรุษ

4.2 บุคคลที่ต้องการเห็นผู้กระทำการที่ท้าทายเหล่านั้นถูกลงโทษเพื่อเป็นการระงับความก้าวร้าวที่ยังคงเก็บกดไว้ในใจของคนไม่ให้แสดงออก เพราะ มันไม่เป็นที่ยอมรับ และ จะถูกลงโทษในที่สุด

5. ภาพความรุนแรงที่น่าเสนอผ่านโทรทัศน์จะดึงดูด และ ได้รับความสนใจจากผู้ชมมากกว่าข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ ไม่ว่าจะ เป็นด้วยเทคนิคประการใดก็ตาม ทำให้มี "คุณค่าข่าว" ในแง่การตลาดสูงกว่าสื่ออื่น ๆ ส่วนฝ่ายควบคุมข่าว ให้ความหมายของ "คุณค่าข่าว" ไว้ว่า อะไรก็ตามที่สาธารณชนเห็นว่าสำคัญ สิ่งนั้นก็มีความค่า ตัวอย่างเช่น ในรัสเซีย สื่อมวลชนจะต้องทำหน้าที่หล่อหลอมพลเมืองให้สอดคล้องกับนโยบายแบบคอมมิวนิสต์ จึงไม่นิยมเสนอข่าวความรุนแรง โดยถือว่า เป็นสิ่งไร้ประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ ส่วนข่าวของชาวตะวันตก ก็มักจะเสนอเรื่องราวและความคิดเห็นของกลุ่มคนชั้นสูงในสังคม เพราะเห็นว่า ประชาชนส่วนใหญ่ต้องการรู้ว่า ผู้มีอำนาจเขาทำอะไร เขาคิดอย่างไรกันบ้าง ฝ่ายควบคุมข่าวจะมี จมูกสำหรับข่าว "nose for news" จากการสั่งสมประสบการณ์มานาน ทำให้รู้ว่าเหตุการณ์ไหนมีคุณค่า หรือ ข่าวไหนจะทำให้มีกำไร

ในเรื่องของ "คุณค่าข่าว" นี้ยังไม่มีกฎเกณฑ์ตัดสินที่แน่นอน จะขึ้นอยู่กับการตัดสินของแต่ละสังคม จากการศึกษาของ Johan Galtung และ Mari Ruge ใน "The

Structure of Foreign News" ทำให้พบข้อสมมติฐาน ดังเช่น

- ยิ่งบุคคลนั้นมีชั้นชั้นต่ำมากเท่าใด เหตุการณ์ก็จะยิ่งเป็นลบมากขึ้นเท่านั้น
- เหตุการณ์ใดซึ่งเกี่ยวข้องกับบุคคลชั้นนำก็ยิ่งมีโอกาสจะกลายเป็นข่าวมากขึ้นเท่านั้น
- ยิ่งบุคคลนั้นมีชั้นชั้นต่ำมากเท่าใด สิ่งที่ไม่คาดหวังว่าจะเกิดก็จะยิ่งเป็นข่าวมากขึ้นเท่านั้น

ข้อสมมติฐานเหล่านี้ สามารถสนับสนุนเรื่องข่าวในประเทศตะวันตกได้เป็นอย่างดี การกบฏข่มขู่ ประกอบด้วย การกระทำความรุนแรงที่ไม่คาดคิด โดยบุคคลชั้นต่ำที่ต่อต้านบุคคลชั้นนำ จัดได้ว่าเป็นข่าวที่มีคุณค่าสูง ภายใต้อำนาจที่สื่อมวลชนตะวันตกใช้อ้างอิง

6. ข่าวที่มีคุณค่าจะมาจาก field ที่แตกต่างกัน

- field ดั้งเดิมคือ รัฐบาลกับการเมือง เป็นข่าวเกี่ยวกับบุคคลชั้นปกครองในสังคม
- field ที่สองที่สื่อมวลชนครอบคลุม คือ อาชญากรรม ข่าวทุกวันนี้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเมือง, อาชญากรรม และ กีฬา ซึ่งประกอบด้วย ขอบเขตทางสังคม 3 ลำดับ คือ "ความดี" (วีรบุรุษ), "ความชั่ว" (คนเลว) และ "สิ่งดึงดูดความสนใจ" (ศิลปิน/นักแสดง) ซึ่งข่าวการกบฏจะสัมผัสร่วมทั้ง 3 ขอบเขตนี้เลยทีเดียว

นอกจากนี้ เมื่อปี ค.ศ. 1982 ได้มีการศึกษาผลกระทบของความรุนแรงที่น่าเสนอทางสื่อโทรทัศน์ ของ American National Institute of Mental Health ผลการศึกษาพบว่า ความรุนแรงของโทรทัศน์เป็นสิ่งที่น่ามาซึ่ง ความก้าวร้าว พฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงในเด็กและวัยรุ่นที่ดูรายการโทรทัศน์ (สมบัติ ภูอภิรมย์, บทความการประชุมสัมมนาใหญ่สหภาพวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์แห่งเอเชียและแปซิฟิก (ABU) หนังสือครบรอบ 32 ปี -สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5, หน้า 57)

ปี ค.ศ. 1988 The Asian Mass communication Research and Information Center (AMIC) ในประเทศสิงคโปร์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความรุนแรงทางโทรทัศน์ในเอเชีย (Violence on Television in Asia) ซึ่งโครงการวิจัยนี้

เช่นโครงการที่เห็นความร่วมมือระหว่าง 6 ประเทศในเอเชีย ไต้หวัน ประเทศชงคลาเทศ อินเดีย ญี่ปุ่น ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ และ ประเทศไทย โดยเป็นการมอบหมายให้ตัวแทน จาก 6 ประเทศดังกล่าว ทำการศึกษาวิจัย การนำเสนอเนื้อหาความรุนแรงในรายการ ต่าง ๆทางโทรทัศน์ เนื่องจากตระหนักว่า ปัจจุบันการเสนอรายการทางโทรทัศน์หลาย รายการมีการนำเสนอ และภาพความรุนแรงมานำเสนอ แม้กระทั่งรายการข่าว ซึ่งได้แก่ มีการนำเสนอข่าว โดยมีเนื้อหาที่บรรยายรายละเอียดของเหตุการณ์ที่น่ากลัว, อุบัติเหตุ, การต่อสู้, การก่อการร้าย, ฆาตกรรม, การฆ่าตัวตาย, สงคราม และอาชญากรรมสะเทือนขวัญ (เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา ABU หน้า 105 : 1989)

จากการทำวิจัยดังกล่าวผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่า ผลกระทบจากการชมข่าวความรุนแรงของผู้รับสารจะต่างกับผลจากการชมรายการโทรทัศน์อื่น ๆ เช่น ละคร หรือ ภาพยนตร์ที่เป็นความรุนแรง เนื่องจาก ข่าวเป็นการรายงานสภาพความจริงที่เกิดขึ้น มีลักษณะเป็นจริงเป็นจัง เพราะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง ผลกระทบที่ตามมาย่อมมากกว่า การเสนอความรุนแรงในรายการภาพยนตร์ หรือ ละคร

ตารางที่ 1 ในหน้าถัดไป เป็นตารางที่ได้จากผลการวิจัยของตัวแทนประเทศทั้ง 6 ที่กล่าวมาแล้วในเรื่องเกี่ยวกับการนำเสนอความรุนแรงในรายการโทรทัศน์ของประเทศต่าง ๆในเอเชีย ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า ประเทศไทย และ ประเทศฟิลิปปินส์ มีการเสนอความรุนแรงในรายการโทรทัศน์สูงมาก คือ ประเทศไทยคิดเป็น 94.12 % ส่วนประเทศฟิลิปปินส์นั้น มีการเสนอความรุนแรง ในทุกรายการที่ทำการศึกษาเลยที่ได้ยว คือเป็น 100 % (เอกสารประกอบการสัมมนา ABU หน้า 111, อ้างแล้ว)

ตารางที่ 2 เป็นตารางแสดงการเปรียบเทียบการเสนอความรุนแรง ระหว่าง รายการโทรทัศน์สหรัฐอเมริกากับรายการโทรทัศน์ในเอเชีย ซึ่งจะเห็นได้ว่า รายการโทรทัศน์สหรัฐมีรายการที่เสนอความรุนแรงในอัตราที่สูง คือเป็น 79.80 % ในขณะที่โทรทัศน์เอเชียมีการเสนอความรุนแรง คิดเป็น 42.20 % ของรายการโทรทัศน์ทั้งหมด แต่อย่างไรก็ตาม พบว่า ในแต่ละ 1 รายการของโทรทัศน์ทั้ง 2 แห่ง มีการเสนอเหตุการณ์ที่แสดงออกถึงความรุนแรงในอัตราที่ใกล้เคียงกัน คือ สหรัฐ 5.10 ครั้ง เอเชีย 5.53 ครั้ง ซึ่งข้อมูลนี้แสดงให้เห็นว่าความรุนแรงเป็นสิ่งที่ไม่ขาดไปจากโทรทัศน์เลย

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอความรุนแรงทางโทรทัศน์
ระหว่างรายการโทรทัศน์ ในสหรัฐอเมริกา กับ
รายการโทรทัศน์ในเอเชีย

ประเทศ	จำนวน รายการ โทรทัศน์	รายการ ที่เสนอ ความรุนแรง (%)	จำนวนครั้ง ที่มีเนื้อหา รุนแรง (ต่อรายการ)	บทบาท (%)		ดัชนี ความ รุนแรง
				เกี่ยวข้องกับ ความ รุนแรง	เกี่ยวข้องกับ เคราะห์ กรรม	
สหรัฐ	942.00	79.80	5.10	44.60	54.00	177.80
เอเชีย	176.00	42.20	5.53	30.58	46.50	157.30

ตารางที่ 2 แสดงการนำเสนอเพื่อหาความรุนแรงทางรายการโทรทัศน์

ของ 6 ประเทศในเอเชีย

ประเทศ	รายการ ศึกษา	รายการ ที่มีเนื้อหา รุนแรง		จำนวน เหตุการณ์ที่มี เนื้อหา รุนแรง ทั้งหมด	จำนวน เหตุการณ์ ที่มีเนื้อหา รุนแรง ต่อ 1 ชม	จำนวน เหตุการณ์ ที่มีเนื้อหา รุนแรง ใน 1 รายการ
		จำนวน	(%)			
บังคลาเทศ	9.08	7	17.95	35	3.90	0.90
อินเดีย	23.00	13	72.20	85	3.70	4.70
ญี่ปุ่น	20.43	19	73.10	84	4.10	3.20
ปากีสถาน	11.70	18	85.70	73	6.20	3.50
ฟิลิปปินส์	39.00	38	100.00	646	16.60	17.00
ไทย	19.15	32	94.12	134	7.00	3.90

เมื่อพิจารณาถึงสื่อสารมวลชนในประเทศไทยพบว่า มีสถานีโทรทัศน์ ทั้งหมด 8 ช่อง เป็นของส่วนกลาง 5 ช่อง ท้องถิ่น 3 ช่อง สถานีวิทยุกระจายเสียง 464 สถานี มีหนังสือพิมพ์ที่วางขายรายวันในเมืองหลวง 32 ฉบับ และ หนังสือพิมพ์ที่วางขายตามต่างจังหวัดอีกกว่า 300 ฉบับ (สยามรัฐ, อ้างแล้ว)

จากจำนวนสื่อมวลชนดังกล่าว พอจะกล่าวได้ว่า โอกาสที่ประชาชนจะได้รับข่าวสาร ตลอดจนเลือกสื่อรับข่าวสารนั้นมีมากมาย และในปัจจุบันสื่อทุกประเภทต่างมีพัฒนาการที่เข้าถึงชุมชนได้เกือบทุกพื้นที่ (วัฒนา พัฒนพงศ์ : 2531:12) จึงเป็นการยากที่จะสกัดกั้นไม่ให้ประชาชน หรือเด็ก และเยาวชนที่กำลังอยู่ในวัยที่ต้องการรับรู้ และ อ่อนไหวง่ายหากได้รับข่าวสารที่มีผลกระทบกระเทือนต่อความรู้สึกอย่างแรง โดยเฉพาะสารที่ผ่านสื่อโทรทัศน์ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่พิเศษกว่าสื่ออื่น ๆ ที่ผู้รับสารสามารถรับได้ ทั้งภาพและเสียงซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นสื่อที่ใกล้ตัวประชาชนมากที่สุด หรืออีกนัยหนึ่งคือ เป็นสื่อสำหรับครอบครัว (Mark W. Hall ; 1986) ที่ทุกคนสามารถรับสารได้พร้อมกันโดยไม่จำกัด

หากเราจะพิจารณาถึงรายการที่นำเสนอเป็นประจำ และอยู่ในช่วงเวลาที่คุณส่วนมากเปิดรับสารได้ นั่นคือ รายการข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ ดังที่มีการวิจัยพบว่า รายการข่าวโทรทัศน์เป็นแหล่งรับข่าวสารกันเป็นประจำ (วัฒนา พัฒนพงศ์ : 2531:12) ซึ่งจากการวิจัยเวลาสำหรับเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ในส่วนกลางรวม 5 ช่อง พบว่า ใช้เวลาในการนำเสนอข่าวรวม 70.30 ชม. ต่อสัปดาห์ หรือประมาณ 281 ชม. ต่อเดือน โดยผู้ชมจะได้รับข่าวสารนาน 1.45 ชม. ต่อวัน (รศ. จุมพล รอดคำดี; สยามรัฐ 18 ต.ค. 32) นับว่าเป็นช่วงเวลาที่ไมใช่น้อยทีเดียว ประกอบกับในปัจจุบันรายการข่าวภาคค่ำที่นำเสนอทางโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ มีการพัฒนาในด้านรูปแบบการเสนอกว่าคือ นอกจากจะมีลักษณะการรายงานข่าวโดยผู้ประกาศข่าวดังที่เคยปฏิบัติกันมา ก็มีการเปลี่ยนแปลง โดยมีการรายงานข่าวโดยนักข่าวจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือที่เรียกว่าข่าวประกอบเสียง ที่เป็นการเสนอจากสภาพเหตุการณ์จริงมีเสียงประกอบที่เป็นบรรยากาศจริงของเหตุการณ์ ทำให้ผู้รับสารได้รับรู้ข่าวสารเสมือนอยู่ร่วมในเหตุการณ์จริงด้วย (นิรมล เมธีสุกุล , บทสัมภาษณ์; สารนิพนธ์ วารสารศาสตร์ มธ.)

ด้วยเหตุผลที่รายการข่าวเป็นรายการที่อยู่ในความสนใจของคนทั่วไป ดังนั้นลักษณะเนื้อหาความรุนแรง ในรายการข่าว ย่อมส่งผลต่อผู้รับสาร ซึ่งจากสภาพการ

แข่งขันในการทำรายการข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ ที่มีการเสาะแสวงหาแง่มุมแปลก ๆ มีการเจาะลึกเบื้องหลังข่าว มีการนำเสนอภาพที่พยายามให้เป็นภาพในแง่มุมที่เด่นกว่าช่องอื่น ๆ แสดงถึงความฉับไวของช่างภาพ จนกระทั่งหลายเหตุการณ์มีการนำเสนอภาพข่าวที่ก่อให้เกิดความสะเทือนใจ สลดใจ ต่อผู้รับสาร ซึ่งหากผู้รับสารนั้นเป็นเด็กที่อยู่ในวัยที่ต้องการเรียนรู้ ได้เรียนรู้พฤติกรรมก้าวร้าวโดยการสังเกตลักษณะพฤติกรรมความก้าวร้าวที่ออกอากาศในรายการข่าวทางโทรทัศน์ เช่น วิธีการฆ่า การทรมาน การรังแก และอาจจะเลียนแบบความก้าวร้าวนั้นมาปฏิบัติ ดังทฤษฎีการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observation Learning Theory) ของ แบนดูรา และวอลเตอร์ (Bandura, and Walters, R. 1963) (พีระ จิระโสภณ ; 2532; 671-672)

จากสภาพการณ์ดังกล่าว เมื่อพิจารณาถึงกระบวนการสื่อสารมวลชน ที่ประกอบไปด้วยองค์ประกอบหลัก ได้แก่ ผู้ส่งสาร (Sender) สาร (Message) ช่องทางการส่งสาร (Channel) และ ผู้รับสาร (Receiver) จะเห็นว่า สถานีโทรทัศน์ มีบทบาทในฐานะที่เป็นผู้ส่งสารโดยการดำเนินการของฝ่ายข่าวสาร ได้แก่ เนื้อหาข่าวสารและภาพข่าวที่นำเสนอผ่านช่องทางการสื่อสารคือ โทรทัศน์ และผู้รับสาร ได้แก่ ผู้ชมโทรทัศน์โดยทั่วไป จึงควรที่จะมีการศึกษาในประเด็นของผู้ส่งสาร ซึ่งเป็นองค์กรที่มีบทบาทโดยตรงในการ พิจารณาคัดเลือก และ นำเสนอเนื้อหาข่าวสารดังที่เป็นอยู่ เพื่อจะได้ทราบถึงแนวโน้มนโยบายในการนำเสนอข่าวสารโทรทัศน์ แนวทาง หรือเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกเนื้อหา และ ภาพข่าวที่มีความรุนแรงแฝงอยู่ในเนื้อหาข่าวที่จะนำเสนอในรายการข่าว รวมถึงการศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการนำเสนอข่าวสารที่มีความรุนแรงปรากฏ ซึ่งปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ที่จะทำการศึกษามีผลต่อการนำเสนอข่าวสารที่มีความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์ ได้แก่ปัจจัยหลัก 2 ประเภท กล่าวคือ

1. ปัจจัยภายในองค์การผู้ส่งสาร ได้แก่

ปัจจัยทางด้านทัศนคติ ความเชื่อ และ ภูมิหลัง ของผู้ทำรายการข่าวว่ามีผลต่อการนำเสนอเนื้อหาความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์อย่างไร โดยมีทฤษฎีที่เป็นหลักในการศึกษา ได้แก่

ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างปัจเจกบุคคล (Individual Differences Theory) ที่ชี้ให้เห็นว่า ปัจเจกบุคคลแตกต่างกันด้วย องค์ประกอบทางจิตวิทยาส่วนบุคคลจากการเรียนรู้ การเติบโตในสภาพการณ์ที่แตกต่างกัน การเรียนรู้สิ่งแวดล้อมทำให้เกิด

ทัศนคติ ค่านิยม และ ความเชื่อ แตกต่างกันไป

ทฤษฎีแรงเสริม (Reinforcement Theory) กล่าวว่า บุคคลใดมีทัศนคติที่ ชอบความรุนแรงอยู่แล้ว เนื้อหาความรุนแรงในสื่อมวลชนจะเป็นตัวช่วยเสริมความเชื่อ นั้น ตรงกันข้ามกับบุคคลที่ไม่ชอบการใช้ความรุนแรงก็จะเลือกสรร และ หลีกเลี่ยง ในกรณีที่น่า ทฤษฎีนี้มาเป็นแนวทางการพิจารณาว่า ผู้ทำรายการข่าวคนใดที่มีทัศนคติชอบความรุนแรง โอกาสที่จะเสนอเนื้อหาความรุนแรงมีมากหรือไม่ นั่นเอง

นอกจากนี้ปัจจัยภายในองค์กรยังได้แก่ ปัจจัยทางด้านนโยบายของสถานีโทรทัศน์ ซึ่งในการศึกษา วิเคราะห์ถึงปัจจัยนี้จะนำทฤษฎีองค์กร และ ทฤษฎีการครอบงำ มาเป็น แนวทางในการวิเคราะห์

2. ปัจจัยภายนอกองค์กรผู้ผลิตข่าว ได้แก่

- ปัจจัยทางเศรษฐกิจ จะนำทฤษฎีสื่อมวลชนทางเศรษฐศาสตร์การ เมืองมาเป็นแนวทางการศึกษา

- ปัจจัยในด้านการแข่งขันการนำเสนอข่าวของแต่ละสถานี ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเรียกความสนใจจากผู้ชม ซึ่งอาจมองข้ามผลเสียจากการนำเสนอภาพข่าวที่ แสดงถึงความรุนแรงต่อความรู้สึกของผู้ดู โดยการศึกษาในประเด็นนี้จะนำทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคมมาเป็นแนวทางการศึกษา

- ปัจจัยทางด้าน การควบคุมขององค์กรรัฐ ซึ่งได้แก่ พรบ. ต่าง ๆ กฎ ระเบียบข้อบังคับที่มีขึ้นเพื่อควบคุม และเป็นแนวทางการปฏิบัติของสื่อมวลชน

- ปัจจัยที่มีผลต่อการนำเสนอความรุนแรงทางโทรทัศน์ที่มาจาก การ แสดงความคิดเห็นของผู้รับสารที่เป็นผู้ชมรายการโทรทัศน์

ผลแห่งการศึกษาครั้งนี้ เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางการนำเสนอข่าวที่มีผลกระทบต่อผู้รับสาร ว่าควรจะเป็นไปในรูปแบบใด เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้รับสารมากที่สุดและ เพื่อกระตุ้นให้สถานีโทรทัศน์ได้ตระหนักถึงผลเสียอันเกิดจากการนำเสนอเนื้อหาข่าวสาร โดยยึดหลักเพียงเพื่อตอบสนองในประเด็นของ Human interest เท่านั้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์ และนโยบายในการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 3, 5, 7, 9, 11 และเปรียบเทียบความแตกต่างของนโยบายการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆดังกล่าว
2. เพื่อวิเคราะห์แนวทางการพิจารณาคัดเลือกการนำเสนอข่าวสารที่มีความรุนแรงปรากฏอยู่ในข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 3, 5, 7, 9, 11 และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างช่องต่างๆ
3. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยภายในองค์กรผู้ผลิตรายการข่าว ที่มีผลต่อการนำเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์
4. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยภายนอกองค์กรผู้ผลิตข่าว ที่มีผลต่อการนำเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์

ปัญหานำการวิจัย

1. หลักเกณฑ์ และนโยบายการเสนอข่าวทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3, 5, 7, 9, 11 เป็นอย่างไร และแต่ละช่องมีความแตกต่างในด้านการนำเสนอข่าวสารอย่างไร
2. แนวทางการพิจารณาคัดเลือกการนำเสนอข่าวสาร ที่มีความรุนแรงปรากฏอยู่ของแต่ละสถานีเป็นอย่างไร
3. ปัจจัยภายในองค์กรผู้ผลิตข่าว ที่มีผลต่อการนำเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์ ได้แก่ปัจจัยใดบ้าง
4. ปัจจัยภายนอกองค์กรผู้ผลิตข่าวที่มีผลต่อการนำเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์ได้แก่ปัจจัยใดบ้าง

ขอบเขตการวิจัย

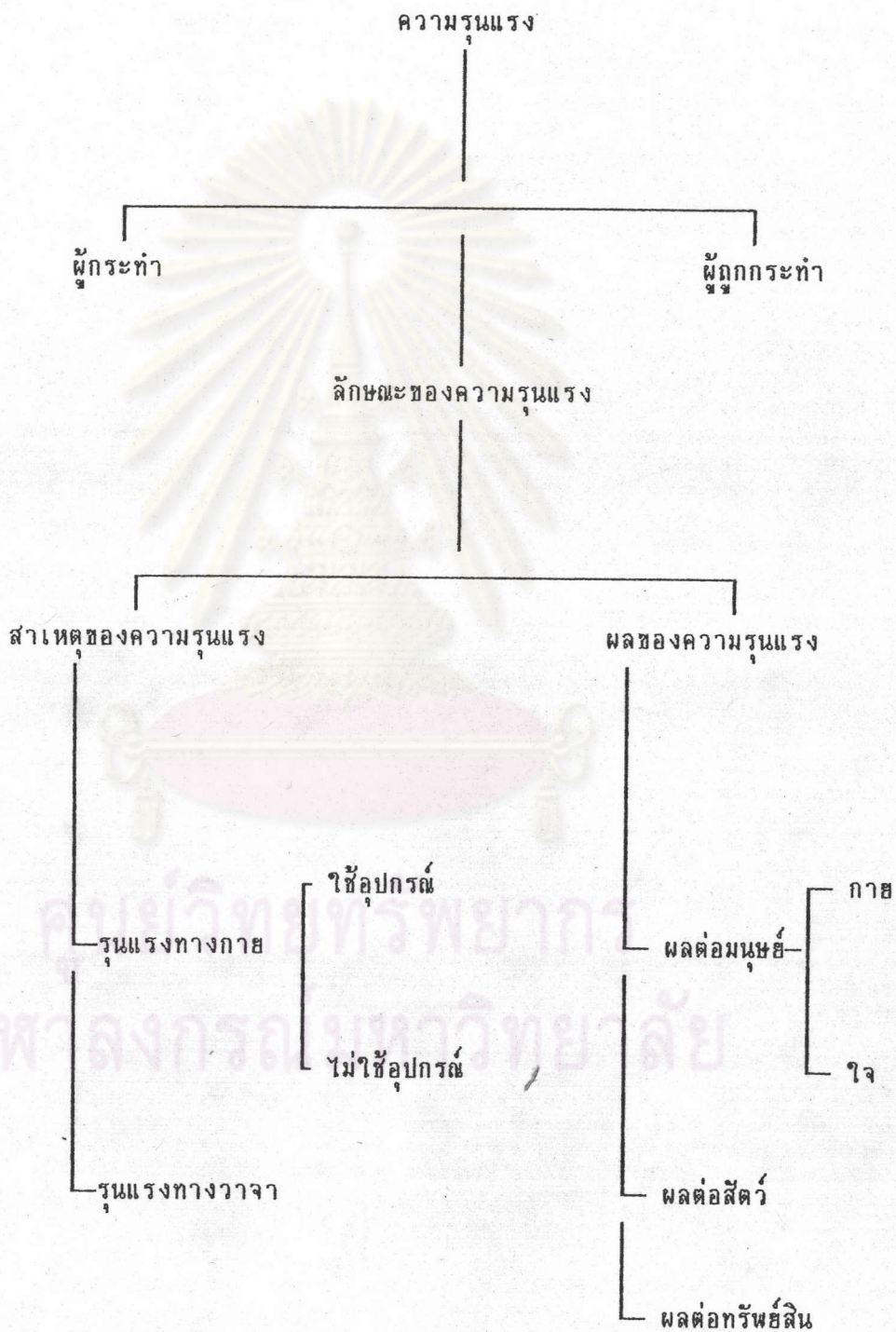
1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์โดยจะศึกษาข้อมูลจากผู้ส่งสาร ซึ่งมีบทบาทโดยตรงในการพิจารณาคัดเลือกข่าวใดควรนำเสนอต่อสาธารณชน ควรมีเนื้อหา และ รูปแบบใด ซึ่งผู้ส่งสารในกรณีนี้จะศึกษาเฉพาะผู้ทำรายการข่าว อันประกอบด้วย
  - คณะบรรณาธิการข่าว
  - นักข่าว
  - ช่างภาพ
2. ทำการศึกษาโดยการสัมภาษณ์แบบลึก (Dept Interview) บุคคลตามข้อ 1 ที่เป็นเจ้าหน้าที่ของสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3, 5, 7, 9, และ 11 โดยการสร้างแบบสอบถามแบบ Non - Structure Interview Guideline โดยมีเกณฑ์ในการสร้างแบบสอบถามที่อยู่ในกรอบของวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
3. ทำการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร หนังสือ งานวิจัยทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ที่เกี่ยวกับการนำเสนอข่าวสารทางโทรทัศน์ การนำเสนอเนื้อหาความรุนแรงในรายการข่าวโทรทัศน์ และ รายการอื่นๆ รวมถึงปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการนำเสนอ เพื่อให้การศึกษานี้เป็นการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ และ รวบรวม เรียบเรียง ให้เห็นเด่นชัดถึงปัจจัย และ ข้อจำกัดต่างๆ ของการนำเสนอเนื้อหาความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์

นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

- ปัจจัยภายใน** หมายถึง ปัจจัยภายในองค์กรสถานีโทรทัศน์ ที่มีผลต่อการนำเสนอ ความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์ ได้แก่
- กระบวนการผลิตข่าวของแต่ละสถานีโทรทัศน์
  - ปัจจัยทางด้านทัศนคติ ความเชื่อที่มีผลต่อการตัดสินใจคัดเลือกข่าวที่มีความรุนแรงของผู้ทำรายการข่าวที่มีส่วนในการคัดเลือกข่าว ได้แก่ บรรณาธิการ นักข่าว ช่างภาพ ที่มีต่อการนำเสนอความรุนแรงในรายการข่าวโทรทัศน์
  - ปัจจัยทางด้านนโยบายฝ่ายข่าว ที่มีผลต่อการคัดเลือกเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์
  - ปัจจัยทางด้านนโยบายสถานีโทรทัศน์ ที่มีผลต่อการคัดเลือกเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์
- ปัจจัยภายนอก** หมายถึง ปัจจัยภายนอกองค์กรสถานีโทรทัศน์ ที่มีผลต่อการนำเสนอ ความรุนแรงในรายการข่าวโทรทัศน์ ได้แก่
- ปัจจัยทางเศรษฐกิจ
  - ปัจจัยทางการเมือง ได้แก่ นโยบายรัฐบาล
  - ปัจจัยด้านการควบคุมขององค์กรรัฐ ได้แก่ พรบ. ต่าง ๆ กฎระเบียบข้อบังคับที่บัญญัติขึ้นเพื่อควบคุม และ เป็นแนวทางการปฏิบัติของสื่อมวลชน เช่น ระเบียบ กบว. กฎหมายหมิ่นประมาท เป็นต้น
  - ปัจจัยในด้านการแข่งขันการนำเสนอข่าวของแต่ละสถานีโทรทัศน์
- ความรุนแรง (Violence)** หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่ก่อให้เกิดการทำลาย ชู้ชัวญ ทรัพย์สิน คุกคาม ก้าวร้าว เกรงกลัว เช่น การสงคราม การทะเลาะเบาะแว้ง การต่อสู้ ข่าพิน การรุกราน จนถึงแก่ชีวิต และทรัพย์สิน เป็นต้น ส่วนใหญ่ความรุนแรงมักจะติดตามมาด้วยการทำลาย (Destruction) และที่ร้ายแรงที่สุดคือ ความตาย

พิจารณาแผนภูมิข้างล่างนี้ประกอบนิยาม "ความรุนแรง"

คำอธิบาย

ผู้กระทำ หมายถึง สิ่งมีชีวิต ภูษธรรมชาติ หรือ อุบัติเหตุที่ก่อให้เกิด การบาดเจ็บ หรือ ตาย ต่อผู้ถูกกระทำทั้งทางร่างกาย และ จิตใจ รวมไปถึงการทำลายทรัพย์สิน

ผู้ถูกกระทำ หมายถึง สิ่งมีชีวิตที่ได้รับผลจากการกระทำใด ๆ นั้น อันก่อให้เกิดการบาดเจ็บ หรือตาย ทั้งทางร่างกายและจิตใจ รวมถึงทรัพย์สินที่ถูกทำลาย

ลักษณะของความรุนแรง แบ่งเป็น

สาเหตุ คือ การกระทำความรุนแรงในลักษณะดังต่อไปนี้

- การกระทำทางร่างกาย โดยใช้อุปกรณ์ คือ การกระทำที่อาศัย อุปกรณ์เป็นเครื่องทุ่นแรง ไม่ว่าจะเป็น ปืน มีด ไม้ เหล็ก ระเบิด ฯลฯ รวมถึงการมีอุปกรณ์ใด ๆ ไว้ในครอบครอง
- การกระทำทางร่างกายโดยไม่ใช้อุปกรณ์ คือการใช้กำลังทาง ร่างกาย เช่น ต่อย เตะ เป็นต้น
- การกระทำทางวาจา คือ การแสดงความรุนแรงทางคำพูด เช่น คำด่า เสียดสี ประชด เป็นต้น รวมถึงการแสดงออกทางสีหน้าของ ผู้กระทำ
- การกระทำจากธรรมชาติ อุบัติเหตุ โรคภัยไข้เจ็บ และ มลภาวะ เป็นพิษทำลายสิ่งมีชีวิต และทรัพย์สิน

ผลที่เกิดขึ้น

- ผลที่เกิดขึ้นต่อร่างกายของสิ่งมีชีวิต คือ การตาย บาดเจ็บ
- ผลกระทบต่อจิตใจ เกิดความหวาดหวั่น เกรงกลัว ทำให้เกิด

ความกดดันในจิตใจ เช่น โหมโท เสียใจ ฯลฯ รวมถึงเกิด
อาการวิกลจริต

- ผลกระทบต่อทรัพย์สิน คือ ทรัพย์สินต่าง ๆ ที่ถูกทำลายเสียหาย

รายการข่าวโทรทัศน์ รายการข่าวโทรทัศน์ที่เสนอในภาค 19.30 น. และภาค 20.00
น. ของสถานีโทรทัศน์ 5 สถานีในเขตกรุงเทพมหานคร

ประเภทของข่าว การจัดแบ่งประเภทข่าวจากเนื้อหาข่าวโดยทั่วไปสามารถแบ่งได้
เป็น 2 ประเภทคือ
- ข่าวภายในประเทศ
- ข่าวต่างประเทศ
ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ข่าวภายในประเทศ หมายถึง ข่าวที่เกิดขึ้นหรือเกี่ยวข้องกับประเทศไทย ได้แก่ ข่าว
ที่เกิดในประเทศไทย หรือข่าวที่เกี่ยวข้องกับการกระทำของบุคคลที่
เป็นคนไทย ซึ่งแบ่งประเภทออกเป็นลักษณะต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ข่าวในพระราชสำนัก หมายถึง รายงานข่าวเกี่ยวกับ
พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง

2. ข่าวรัฐบาล หมายถึง กิจการของรัฐบาลและกิจการของส่วน
ราชการต่าง ๆ แยกแยะเป็นหัวข้อย่อย ๆ ได้ดังนี้ คือ

2.1 การเปลี่ยนแปลงโยกย้ายข้าราชการของรัฐในส่วนกลาง
และส่วนจังหวัด (ส่วนภูมิภาค) อาทิ การแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี การแต่งตั้งผู้ว่า
ราชการจังหวัดคนใหม่ และอื่น ๆ

2.2 การประชุมของรัฐบาล

2.3 การบริหารราชการส่วนอำเภอ และการบริหารส่วนตำบล

- 2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
- 2.5 การทำพิธีเปิด สถาปนา หรือทำพิธีเข้ารับตำแหน่ง
คำอุทิศและจารึกความซื่อสัตย์จงรักภักดี เชื่อมการวะ
- 2.6 เทศบาล เทศบาลนคร ซึ่งปกครองตนเอง
- 2.7 ชาวเกี่ยวข้องกับภารกิจส่วนตัวของรัฐมนตรี และข้าราชการ
ชั้นผู้ใหญ่ อาทิ ข้าราชการผู้นั้นไปต่างประเทศ ฯลฯ
- 2.8 การเปลี่ยนแปลงโยกย้าย เลื่อนตำแหน่งส่วนบุคคล อาทิ
การเลื่อนนัด การย้าย ได้รับการเลื่อนชั้น การเดินทางไป
ไปเยี่ยมสถานที่ต่าง ๆ
- 2.9 กิจกรรมอื่น ๆ ของรัฐบาล อาทิ การตัดสินใจในปัญหา
ต่างๆ คำสั่ง การประชุมคณะรัฐมนตรี ถ้อยแถลงเกี่ยวกับ
นโยบายของรัฐบาล และการประกาศอื่น ๆ
- 2.10 การปฏิรูปการบริหาร การให้ออก การลดจำนวน
ข้าราชการ การแนะนำทางเพื่อเสริมสร้างสัมพันธ์อันดี
ระหว่างผู้ปกครอง และ ผู้ได้รับการปกครอง
- 2.11 ชาววงการทหาร ในด้านภารกิจของทหาร การออก
แถลงการณ์ การฝึกกำลังพล การพัฒนากองทัพ การ
โยกย้าย การประกาศตำแหน่งหลักในกองทัพ ฯลฯ
3. ชาวการเมือง หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ของพรรคการเมือง
และนักการเมือง ซึ่งสามารถแยกออกเป็นข้อย่อย ดังต่อไปนี้
- 3.1 การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การ
แต่งตั้งวุฒิสมาชิกและองค์การอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง
- 3.2 กิจกรรมภายในพรรคการเมือง และความสัมพันธ์ระหว่าง
พรรคการเมือง

3.3 องค์การกึ่งองค์การทางการเมือง เช่น สมาคม สโมสร หรือสหภาพของนักศึกษา องค์การกึ่งองค์การของวัฒนธรรม เช่น สมาคม สโมสร หรือสหภาพ องค์การเหล่านี้อาจ ดำเนินโดยเปิดเผย หรือเชื่อมโยงกับพรรคการเมือง อย่างเงียบ ๆ

3.4 การหยุดงาน รวมถึงการเดินขบวนต่อต้านอื่น ๆ เพื่อ เรียกร้องสิทธิของประชาชนกลุ่มอาชีพต่างๆ

4. ข้าราชการ หมายถึง ข้าราชการที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการส่งเสริม พัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทั้งในด้านการเมืองและเศรษฐกิจ ซึ่งได้แก่

4.1 การเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และ การผลิตอาหาร ใน ด้านการปรับปรุงวิธีการเพาะปลูก การปรับปรุงพันธุ์ เครื่องมือในด้านการเกษตร การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อ ช่วยในการเกษตรกรรม รวมถึงข่าวเกี่ยวกับ การผลิต เครื่องมืออุตสาหกรรม

4.2 การค้นพบทางวิทยาศาสตร์ วิวัฒนาการทางด้านเทคโนโลยี และการพัฒนาอุตสาหกรรม การสื่อสารโทรคมนาคม

4.3 การศึกษา พัฒนาการทางการด้าน การอำนวยความสะดวกในการ การศึกษา การปฏิรูประบบการศึกษา

4.4 สุขภาพ อนามัย และยา ปัญหาโรคติดต่อร้ายแรง การ ควบคุมโรคติดต่อ โครงการวางแผนครอบครัว การ รณรงค์สุขภาพระดับชาติการป้องกันสภาวะแวดล้อมเป็นพิษ การค้นคว้าด้านยารักษาโรค อัตราและ จำนวนการตาย ของทารกและเด็ก การอนุรักษ์ธรรมชาติ สภาวะแวดล้อม

4.5 โครงการส่งเสริม พัฒนาการปกครอง การป้องกันตนเอง ให้กับประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ทั่วประเทศ

5. ข่าวดาษฎาการรรม หมายถึง การรายงานข่าวเกี่ยวกับภัยอันตรายต่าง ๆ อันอาจเกิดจากภัยตามธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม แผ่นดินไหว ไฟไหม้ ตลอดจนภัยอันตรายที่เกิดจากมนุษย์ เช่น โจรกรรม อุบัติเหตุ รัลชน เครื่องบินตก ฯลฯ

6. ข่าวกีฬา ข่าวประเภทนี้ จะนำเสนอเรื่องราวในแวดวงของการกีฬาไม่ว่าจะเป็นการรายงานผลการแข่งขันกีฬาในประเภทต่าง ๆ หรือการออกมาสกำหนดการแข่งชันกีฬา

7. ข่าวพยากรณ์อากาศ ได้แก่ การรายงานการพยากรณ์อากาศทั้งของในประเทศและต่างประเทศ

ข่าวต่างประเทศ คือ รายงานเหตุการณ์น่าสนใจที่เกิดขึ้นในที่ต่างๆ ทั่วโลก

ลักษณะของภาพ หมายถึง การถ่ายภาพประกอบข่าวของช่างภาพข่าวโทรทัศน์ โดยมีความแตกต่างในการใช้ระยะการจับภาพ ทำให้เกิด ลักษณะของภาพ (Shot) ที่แตกต่างกัน ซึ่งภาพประกอบข่าว จากข่าวภาพนี้จะนำไปตัดต่อโดยเจ้าหน้าที่ตัดต่อ เพื่อให้เป็นภาพข่าวโทรทัศน์ ที่ตรงกับเนื้อหาข่าว สามารถบรรยายเหตุการณ์ในข่าวได้

ลักษณะของภาพ สามารถแบ่งเป็นภาพระยะต่าง ๆ กันดังต่อไปนี้

1. ภาพไกลมาก (Establishing shot , extreme long shot)
2. ภาพไกล (Long shot)
3. ภาพขนาดกลาง (Medium shot)
4. ภาพใกล้ (Close-up)

ภาพไกลมาก หมายถึง ภาพที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในภาพ และสิ่งแวดล้อม

ภาพไกล หมายถึง ภาพที่แคบกว่าภาพระยะไกลมาก ถ้ากรณีเป็นภาพคนก็จะเห็นเป็นภาพเต็มตัวมีที่ว่างเหนือศีรษะและปลายเท้าพอสมควร

ภาพขนาดกลาง

หมายถึง ภาพที่มีขนาดใกล้เคียงวัตถุ เข้ามาเป็น shot ที่มีขนาดอยู่ระหว่างภาพไกลกับภาพใกล้ ภาพในลักษณะนี้ คือ ภาพระยะนับตั้งแต่ Full-Length ถึง Mid-shot ซึ่งมีลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

- Full-Length Shot : ภาพตั้งแต่ศีรษะจรดปลายเท้ามีเนื้อที่ว่างสำหรับศีรษะและปลายเท้าเล็กน้อย (ศีรษะใช้เนื้อที่ $\frac{1}{8}$ ของจอภาพ)
- Medium long shot : ภาพของคนตั้งแต่ศีรษะถึงหัวเข่า (ศีรษะใช้เนื้อที่ $\frac{1}{6}$ ของจอภาพ)
- Mid shot : ภาพตั้งแต่ศีรษะถึงเอว (ศีรษะใช้เนื้อที่ $\frac{1}{3}$ ของจอภาพ)

ภาพใกล้

หมายถึง ภาพที่เน้นถึงวัตถุที่เป็นเป้าหมาย มากกว่าสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ และลักษณะของภาพที่จัดว่าเป็นภาพใกล้ ได้แก่

- Extreme close-up : เป็น shot ซึ่งละเอียดมาก โดยจำกัดเนื้อที่ของภาพให้อยู่บริเวณเล็กที่สุดของหน้าคน หรือ ส่วนหนึ่งส่วนใดของหน้า เช่น ตา ปาก หรือ จมูก เพียงส่วนเดียว
- Face shot หรือ Very close-up : ภาพส่วนของใบหน้าไม่ต้องมีผมและคาง
- Big close-up : ภาพเต็มหน้าและศีรษะโดยศีรษะคนจะใช้เนื้อที่ $\frac{5}{6}$ ของจอภาพ
- Close-up : ภาพตั้งแต่ศีรษะถึงบ่า (ศีรษะใช้เนื้อที่ $\frac{2}{3}$ ของจอภาพ)
- Medium close-up : ภาพตั้งแต่ศีรษะถึงหน้าอก (ศีรษะใช้เนื้อที่ $\frac{1}{2}$ ของจอภาพ)

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงหลักเกณฑ์ และ นโยบายในการนำเสนอข่าว ของสถานีโทรทัศน์ในประเทศไทย
2. ทำให้ทราบถึงแนวทางการพิจารณาคัดเลือกการนำเสนอข่าวสารที่มีความรุนแรงปรากฏอยู่ในข่าวโทรทัศน์ ของสถานีโทรทัศน์
3. เพื่อทราบถึงปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการนำเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์ ว่ามีผลอย่างไร เนื่องจากข้อจำกัดใด ทั้งนี้เพื่อหาแนวทางแก้ไข
4. เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล มาเป็นแนวทางให้ทางสถานีได้ตระหนักถึงปัญหาในการดำเนินนโยบายด้านรายการข่าว ให้มีรูปแบบที่ก่อประโยชน์แก่ผู้รับสารมากที่สุด
5. เพื่อกระตุ้นให้สถานีได้ตระหนักถึงผลในทางลบอันอาจเกิดขึ้นจากการนำเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์

ศูนย์วิทยุโทรพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย